

SERVICESTYRELSEN

HUSKER DU?

Om anvendelse af minder og erindringer i plejen af ældre

EN UNDERSØGELSE AF REMINISCENSMETODEN

HUSKER DU?

Om anvendelse af minder og erindringer i plejen af ældre
– En undersøgelse af reminiscensmetoden

Forfattere:

Konsulent, cand.med. Claire Gudex, CAST, SDU
Konsulent, cand.oecon. Charlotte Horsted, CAST, SDU
Udviklingskonsulent cand.scient. Anders Møller Jensen, VIOLA,
VIA University College
Ergoterapeut og demenskoordinator Marianne Kjer,
Rødovre Kommune

Fotos: Anders Møller Jensen, VIOLA

Modelbilleder: Nils Lund

Layout: KreativGrafisk ApS

ISBN:

Trykte udgave: 978-87-92031-29-7

Elektroniske udgave: 978-87-92031-32-7

© 2009 CAST – Center for Anvendt Sundhedstjenesteforskning og
Teknologivurdering, Syddansk Universitet og Servicestyrelsen.

Udarbejdet af:

CAST – Center for Anvendt Sundhedstjenesteforskning og
Teknologivurdering, Syddansk Universitet
J. B. Winsløws Vej 9b, 1. tv., 5000 Odense C
Tlf. 65 50 38 42
cast@cast.dk
www.cast.sdu.dk

Udgivet af:

Servicestyrelsen
Edisonsvej 18, 1. sal
5000 Odense C
Tlf.: 72 42 37 00
Email: servicestyrelsen@servicestyrelsen.dk

Publikationen kan frit citeres med tydelig angivelse af kilden.

FORORD

Denne pjece beskriver gennemførelsen og resultaterne af en forskningsindsats, der belyser reminiscensmetodens effekter i forhold til beboere på plejecentre, deres pårørende og plejepersonalet. Reminiscensmetoden har i de senere år været meget omtalt og anvendt, men dette er den første systematiske undersøgelse af metodens effekter.

Undersøgelsen er gennemført som et randomiseret interventionsstudie med fokus på effekten af reminiscensmetoden i forhold til beboernes ændringer i kognitive evner, funktionsniveau og livskvalitet. Samtidigt belyses plejepersonalets arbejdsglæde samt de pårørendes samvær med beboerne og deres relation til personalet.

Undersøgelsen viser, at anvendelse af reminiscensmetoden har en beskeden, men potentiel positiv virkning på både beboerne og plejepersonalet. Effekterne er ikke entydige, men reminiscensarbejdet kan være et forfriskende element i hverdagen for demente og også for personalet.

Vi håber, at erfaringer og resultater fra undersøgelsen kan være en inspiration til gavn i det videre arbejde med metoden, og at nye initiativer til arbejdet kan tages på baggrund af inspiration fra pjecen.

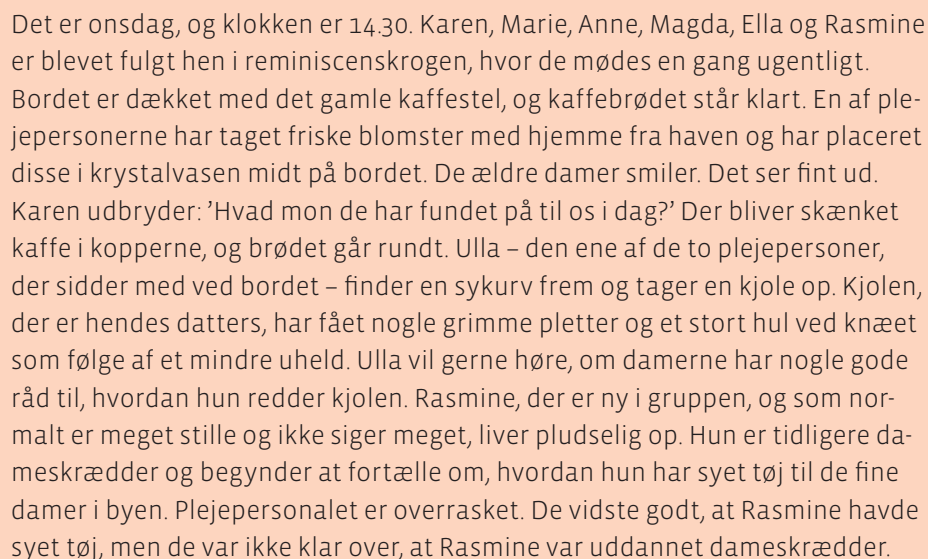
God læselyst!

Maj 2009
Servicestyrelsen

HVAD ER REMINISCENS?

Reminiscens er en psykosocial pleje- og omsorgsmetode, der siden starten af 1980'erne har været anvendt i plejen af personer med demens. Reminiscens kan defineres som en *'systematisk anvendelse af minder og erindringer som et bidrag til at genopvække eller forstærke følelsen af personlig identitet og selvværd hos svage ældre, herunder mennesker med demens'*. (1)

Det er onsdag, og klokken er 14.30. Karen, Marie, Anne, Magda, Ella og Rasmine er blevet fulgt hen i reminiscenskrogen, hvor de mødes en gang ugentligt. Bordet er dækket med det gamle kaffestel, og kaffebrødet står klart. En af plejepersonerne har taget friske blomster med hjemme fra haven og har placeret disse i krystalvasen midt på bordet. De ældre damer smiler. Det ser fint ud. Karen udbryder: 'Hvad mon de har fundet på til os i dag?' Der bliver skænket kaffe i kopperne, og brødet går rundt. Ulla – den ene af de to plejepersoner, der sidder med ved bordet – finder en sykurv frem og tager en kjole op. Kjolen, der er hendes datters, har fået nogle grimme pletter og et stort hul ved knæet som følge af et mindre uheld. Ulla vil gerne høre, om damerne har nogle gode råd til, hvordan hun redder kjolen. Rasmine, der er ny i gruppen, og som normalt er meget stille og ikke siger meget, liver pludselig op. Hun er tidligere dameskrædder og begynder at fortælle om, hvordan hun har syet tøj til de fine damer i byen. Plejepersonalet er overrasket. De vidste godt, at Rasmine havde syet tøj, men de var ikke klar over, at Rasmine var uddannet dameskrædder.

Ovenstående situation vil mange plejepersoner, der har beskæftiget sig med reminiscensmetoden, kunne nikke genkendende til. Hukommelsen hos de ældre kan i det daglige være meget svækket, og man har ikke nødvendigvis kendskab til hele beboerens livshistorie. Ved anvendelse af velvalgte erindringsgenstande opstår muligheden for en samtale, hvor den ældre i nuet oplever genkendelse og glæde og dermed livskvalitet. Som ansat plejeperson kan man derfor ofte se og opleve den ældre fra en anden side, end man gør i andre situationer med beboeren i løbet af en typisk arbejdsdag.

(1) Reminiscens Centret i Ringkjøbing Amt – samarbejde med pleje- og omsorgssektoren. Reminiscens Centret i Ringkjøbing Amt; 2003

På trods af stigende interesse for at bruge reminiscens som metode inden for social- og sundhedsområdet har der været tvivl om dens virkning som omsorgsmetode; især om der er længerevarende effekter. Nærværende undersøgelse blev gennemført for at undersøge virkninger og konsekvenser ved bevidst anvendelse af reminiscens på danske plejeheder for ældre. Undersøgelsen foregår ikke på demensenheder, men blandt ældre beboere på almindelige plejecentre.

UNDERSØGELSENS DESIGN

Undersøgelsen blev gennemført som et randomiseret interventionsstudie med i alt 10 plejeheder. Disse blev fordelt i to sammenlignelige grupper. Fem enheder deltog som *kontrolgruppe*, dvs. var med i undersøgelsen, men anvendte ikke reminiscens bevidst i dagligdagen. De øvrige fem plejeheder, som var *interventionsgruppen*, fik indført reminiscensmetoden og skulle bruge denne bevidst i hverdagen.

Det randomiserede undersøgelsesdesign blev valgt for at kunne sammenligne og vurdere eventuelle forskelle mellem kontrolgruppen og interventionsgruppen (se fig. 1 på side 7).

Personalet på de plejeheder, som skulle til at anvende reminiscensmetoden bevidst, blev ved opstarten af undersøgelsen inviteret til at deltage i et tre dages reminiscenskursus.

SIGNALEMENT - DESCRIPTION

Stilling <i>Sk.</i>	Profession <i>Allé.</i>	Profession <i>Miss</i>	Stilling <i>Frøin- lein</i>
Født den <i>13/10-26</i>	Næ(r)le <i>13/10-26</i>	Born <i>13/10-26</i>	Geboren <i>13/10-26</i>
<i>Christie</i>	<i>Christie</i>	<i>Christie</i>	<i>Christie</i>
Bopæl <i>Widenskabsgade 28,</i>	Domicile <i>Christie</i>	Residence <i>Christie</i>	Wohnort <i>Christie</i>
Vækt <i>middel</i>	Tæll <i>moyenne</i>	Statur <i>middel</i>	Grødte <i>grødtel</i>
Hår <i>brønde</i>	Ørens <i>brønde</i>	Hår <i>brønde</i>	Hår <i>brønde</i>
Øje <i>brønde</i>	Ynd <i>brønde</i>	Øje <i>brønde</i>	Augen <i>brønde</i>
Særlige <i>Mangia</i>	Signes partikulær <i>Mangia</i>	Partikulær <i>Mangia</i>	Særlige <i>Mangia</i>

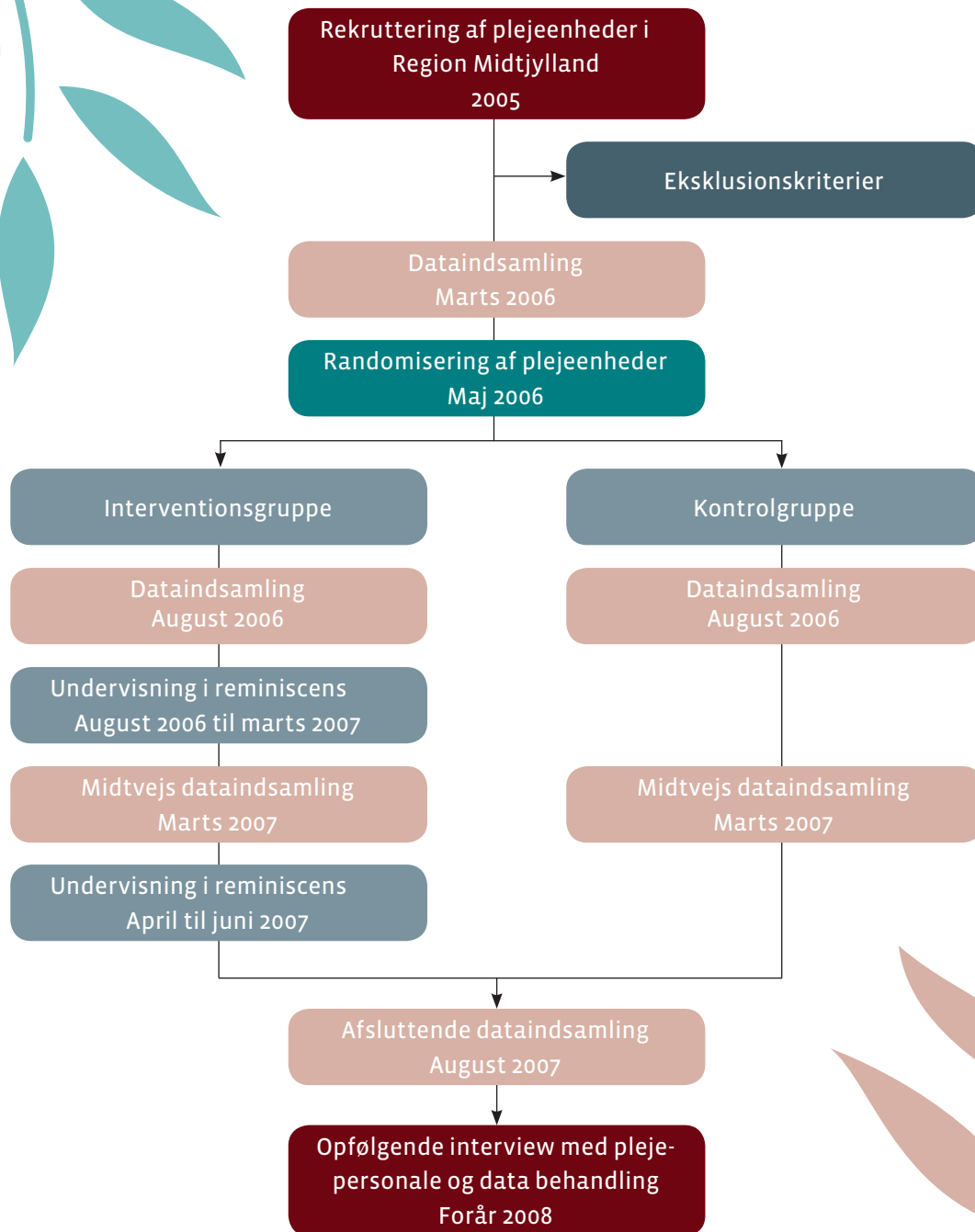
Indehaverens underskrift
Signature du oetour
Signature of the bearer
Unterschrift des Passinhabers

Julius Hansen

BØRN - ENFANTS - CHILDREN - KINDER

Køn Sex	Sex Geschlecht	Alder - Age Ålter	Navn Nom	Name Namen

Det bevises, at indehaveren er signalet med den person, fotografet forestiller.
og egenhændigt har underskrevet passet med det fotografiet.
Il est certifié, que le passinhabre représente bien le titulaire et que celui-ci
a lui-même apposé sa signature au bas de la photographie.
This is to certify that the holder of the passport is identical with the person
of whom the photograph is taken, and that he himself has signed the passport
below the photograph.
Es wird hierdurch bescheinigt, dass der Passinhaber tatsächlich die
Photographie dargestellte Person ist und die Unterschrift unter
eigenhändig vollzogen hat.

Figur 1: Oversigt over undersøgelsens faser

REMINISCENSKURSUS

Personalet i interventionsgruppen blev introduceret til reminiscensmetoden via deltagelse i et kursusforløb. Her blev de undervist i, hvordan man systematisk kan arbejde med beboernes minder og erindringer. Kurset bestod af to hele og to halve temadage, der blev fordelt over en periode på ca. ni måneder.

På kurset blev der lagt op til, at personalet skulle involveres aktivt i implementeringsforløbet. Personalet blev præsenteret for reminiscensteorien, erindringsmaterialer og eksempler fra hverdagen. Der indgik også øvelser i form af gruppearbejde.

Målet med de tre kursusdage var:

- At personalet opnåede viden om reminiscensmetoder og -materialer, der kan anvendes i den daglige omsorg og pleje.
- At personalet blev bevidst om mulighederne for at anvende reminiscens i det daglige arbejde.
- At personalet kunne inddrage oplysninger fra beboernes livshistorier.
- At personalet var i stand til at gennemføre reminiscensaktiviteter.

Generelt var plejepersonalet meget tilfredse med kurset, og mange fik inspiration til selv at tage materiale med på arbejde (se fig. 2 på næste side).

Formålet med at anvende reminiscens er at vække minder og erindringer via genkendelse af forskellige genstande eller via samtale om kendte emner.

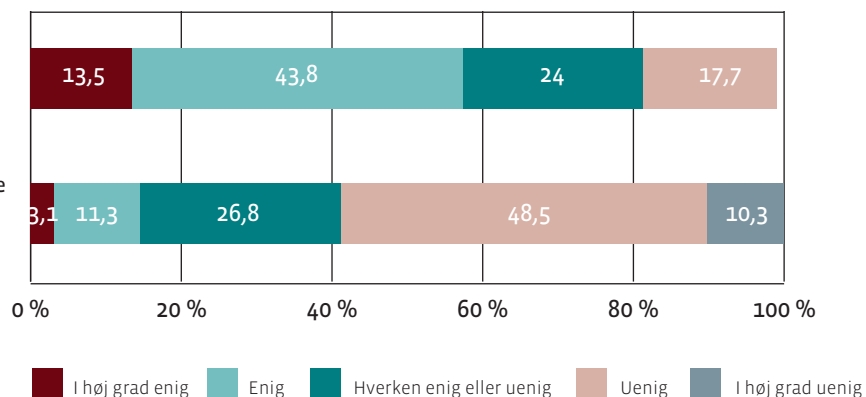

Kursets hensigt er at inspirere det personale, der omgås ældre, til at fokusere på mere end blot plejesiden. Kursusdeltagerne får inspiration til at se alt det, som de ældre indeholder af livserfaring, oplevelser, følelser, interesser, vaner, meninger, osv. Kurset har til formål at gøre opmærksom på mulighederne for at fremkalde og støtte disse sider hos de ældre.

Ved at personalet får et mere nuanceret syn på den ældre, er erfaringen, at der opstår flere situationer, hvor både omsorgsyder og den ældre oplever et nærvær og en accept, der kan føre til større tilfredshed hos dem begge. Hos den ældre drejer dette sig primært om at føle sig forstået og betydningsfuld; hos den ansatte om at kunne tage udfordringen op og vække disse sider hos beboeren.

Erindringsmaterialet har givet mig inspiration til selv at tage materiale med på arbejde

Det er vanskeligt at omsætte viden fra undervisning i reminiscensmetoden til praktisk anvendelse i hverdagen

Figur 2: Personalets tilfredshed med reminiscenskurset

Målet med reminiscens er at give den ældre mulighed for at erindre sin egen fortid. På den måde oplever den ældre et nærvær og en accept, der kan føre til større tilfredshed og glæde i nuet.

Metoden henvender sig især til ældre, der mere eller mindre har mistet evnen til at relatere begivenheder til hinanden og huske hændelser.

Man kan arbejde med reminiscens på forskellige måder:

- Man kan anvende remedier (f.eks. gamle genstande så som redskaber, billeder, bøger, musik), eller man kan gøre brug af sanseindtryk (f.eks. lugte-, høre- eller smagssansen).
- Man kan arbejde med den enkelte beboer alene eller med en mindre eller større gruppe af beboere.
- Man kan bruge reminiscens spontant (ikke planlagt), f.eks. i forbindelse med daglige gøremål som personlig pleje og måltider, eller struktureret, f.eks. i form af planlagte gruppemøder og udflugter.

Reminiscens handler om at få det enkelte ældre menneske til at nyde erindringsprocessen og om at få genopvækket eller forstærket følelser af selvværd og selvidentitet på en ikke-konfliktskabende og uformel måde. Reminiscens bruges ligeledes til at skaffe viden om, hvad den ældre føler er vigtigt for sin livskvalitet – en viden, som ofte udtrykkes i overkommelige ønsker, hvis man som omsorgsgiver er opmærksom derpå.

Baggrunden for anvendelsen af reminiscens i ældreplejen stammer fra Robert Butler's arbejde om 'life review' (2), hvor reminiscens defineredes som 'en naturlig psykisk proces, hvori et individ kigger tilbage over sit liv og reflekterer over tidligere oplevelser, herunder uløste problemer og konflikter'. Man betragtede disse refleksioner som en mulig psykoterapiform, der kunne fremme følelsen af personlig identitet og tilpasning hos ældre individer. Siden da er reminiscens blevet brugt på forskellig vis og med forskellige formål.

(2) Butler R. Life Review – an interpretation of reminiscence in aged. Psychiatry 1963; 26 (1)

HVAD KAN REMINISCENS BIDRAGE MED?

Der vil på enhver plejeenhed være samvær og hygge med beboerne, ligesom en del af personalegruppen i en mere eller mindre bevidst form anvender reminiscens i deres omgang med beboerne. Efter et reminiscenskursus vil det nye være, at hele personalegruppen har lært at bruge reminiscens mere bevidst og målrettet. Materialer i form af erindringskasser og spil bliver tilgængelige i hverdagen. Dette gør metoden mere overskuelig at anvende for personalegruppen.

Reminiscens kan udvide de tilbud, som plejepersonalet giver de ældre beboere. Fokus på den ældres tidligere liv (livshistorie) kan give et andet og mere personligt kvalitetsindhold i dagligdagen for plejepersonerne, idet de får en større forståelse for beboerne og deres behov i dagligdagen. Brugen af reminiscens kan gøre arbejdet sjovere og mere meningsfyldt samt give faglig udvikling.

Hensigten med reminiscensmetoden er, at plejepersonalet bliver mere bevidst om at anvende minder og erindringer som et redskab i forbindelse med omsorgen og plejen af de ældre beboere.

Nærværende undersøgelse havde netop til formål at vise, hvilken betydning brugen af minder og erindringer havde for de ældres velbefindende samt for personalets arbejds kvalitet.

UNDERSØGELSENS RESULTATER

Undersøgelsen viser, at det er svært at dokumentere faktiske effekter ved brug af reminiscensmetoden. Resultaterne viste tendenser til positive resultater for både beboerne og for plejepersonalet. Resultaterne gik i retning af, at beboere og personale i interventionsgruppen fik det bedre end beboere og personale i kontrolgruppen. Forskellene mellem de to grupper var dog ikke store, og kun få var påviseligt forskellige.

Det primære fokus i undersøgelsen er, hvilken effekt reminiscens har på:

- Beboerne – deres kognitive evner, funktionsniveau, adfærd og livskvalitet
- Personalet – deres jobtilfredshed og grad af udbrændthed
- Personalets erfaringer med implementering af reminiscens

EFFEKT PÅ BEBOERNE

I forhold til beboerne i kontrolgruppen viste beboerne i interventionsgruppen følgende:

- En tendens til forsinket forværring af det kognitive funktionsniveau hos beboere, der allerede havde stærkt forringet kognitiv funktion i begyndelsen af undersøgelsen
- Færre tilfælde af agiteret adfærd hos beboerne (beboerne i kontrolgruppen viste tendens til hyppigere agiteret adfærd)
- Demenssymptomer blev forstærket hos beboere i begge grupper, men symptomerne blev forstærket mest hos beboerne i kontrolgruppen
- Livskvaliteten hos beboerne blev forværret i begge grupper, men mest hos beboerne i kontrolgruppen.

I forhold til beboernes daglige funktionsniveau samt personalets oplevelse af forstyrrende agiteret adfærd var der ingen forskel mellem resultaterne i de to grupper.

To tredjedele af plejepersonalet vurderede, at brugen af reminiscens styrkede beboerne i deres daglige færdigheder. Knap en tredjedel af plejepersonalet fandt, at metoden var med til at reducere problematisk adfærd hos beboerne.

En stor del af plejepersonalet fandt dog, at den effekt, der kunne opnås ved reminiscensmetoden, var kortvarig.

'Vi har haft mange gode øjeblikke... Jo, det synes jeg påvirker til, at man har en god stemning. Men mange gange kan de jo ikke huske det, vel. Men altså, vi kan huske det og se, at de har været glade. I et kort øjeblik, der har været smil og sang og sådan noget.'

EFFEKT PÅ PERSONALET

Plejepersonalet i interventionsgruppen havde opnået følgende effekt af reminiscensmetoden:

- Personalet i interventionsgruppen havde en uændret vurdering af deres egen trivsel og udvikling af deres professionelle rolle. Personalet i kontrolgruppen viste en forværring over tid.
- Personalet i interventionsgruppen viste tendens til, at de fandt det vigtigere at kunne leve sig ind i beboernes oplevelser, sammenlignet med personalet i kontrolgruppen.

- Personalet i interventionsgruppen fandt det mere interessant at arbejde med de samme beboere hver dag, sammenlignet med personalet i kontrolgruppen.
- Personalet i interventionsgruppen viste tendens til bedre psykisk helbred og mindre følelsesmæssig udmattelse over tid, mens der var tendens til en forværring i kontrolgruppen.

Man kunne ikke skelne mellem de to grupper i forhold til personalets selvvaluerede fysiske helbred.

'Jeg var skeptisk i starten, men er nu helt solgt. Jeg har oplevet, hvad det betyder for beboerne og har helt overgivet mig. Det har været det hele værd, jeg oplevede større indsigt, mening og værdi som omsorgsperson.'

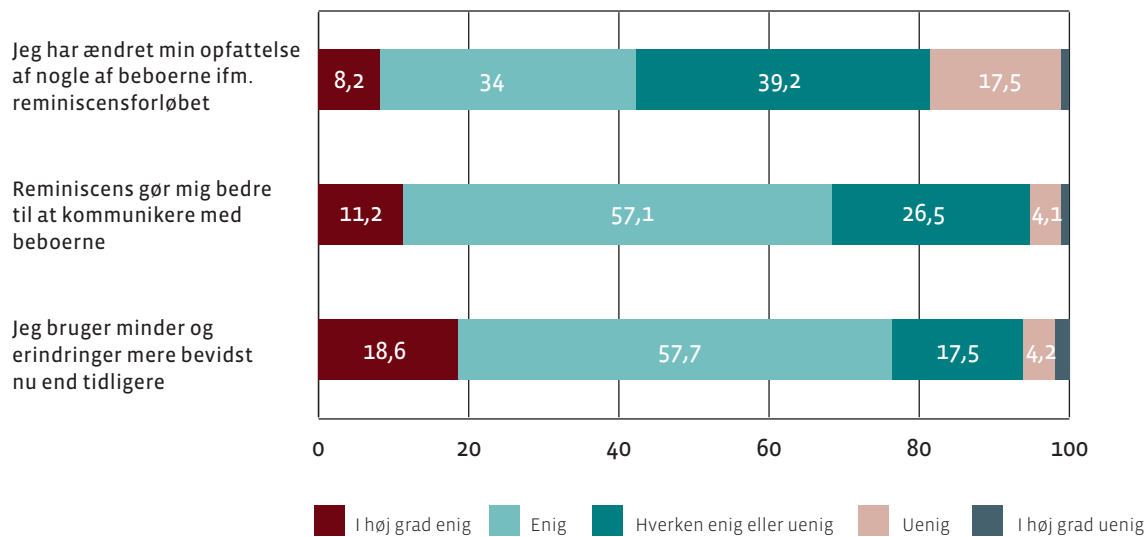
'Det gør mig glad det her. Jeg gør noget vigtigt.'

En del plejepersonerne fandt, at de havde ændret opfattelse af nogle af beboerne i forbindelse med reminiscensforløbet (se fig. 3 på næste side). De fandt endvidere, at de nu brugte minder og erindringer mere bevidst end tidligere. Metoden havde også gjort dem bedre til at kommunikere med beboerne.

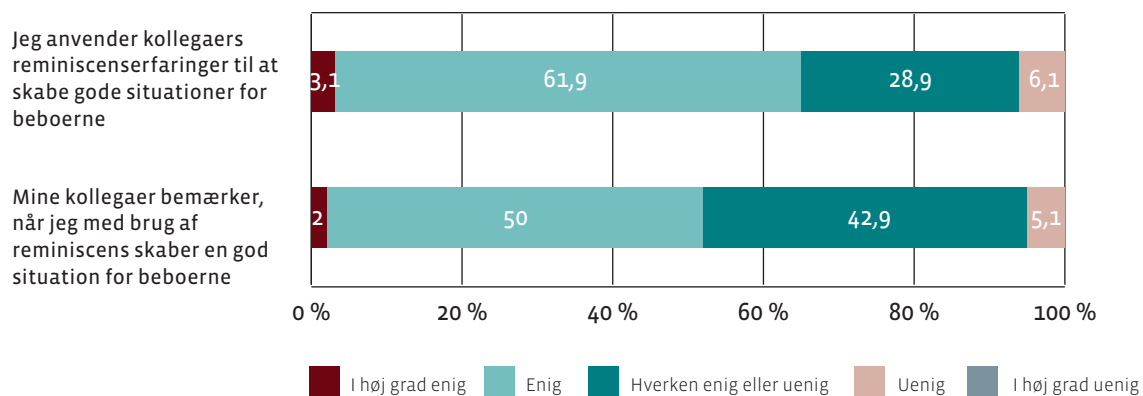
'Det har givet et tættere samarbejde. Vi slutter os til hinandens initiativer og hjælper hinanden.'

I forhold til personalet viste resultaterne, at reminiscens har visse positive virkninger, især på personalets arbejdsliv (se fig. 4 på næste side).

Figur 3: Personalets opfattelse af arbejdet med beboerne

Figur 4: Personalets brug af metoden indbyrdes

IMPLEMENTERING AF REMINISCENS PÅ EN PLEJEEHED

I denne undersøgelse blev reminiscens introduceret til hele personalegruppen og ikke kun for udvalgte og særligt interesserede medarbejdere, der muligvis i forvejen havde fokus på værdien af det sociale element i plejen.

Det er muligt at gøre brug af en anden implementeringsmodel – nemlig at det kun er den del af personalegruppen, som er mest interesserede i reminiscens, der (i første omgang) kommer på kursus i reminiscensmetoden. Dermed kan denne personalegruppe forhåbentligt blive en inspirationskilde for de øvrige plejepersoner på plejecentret, som efterfølgende selv går i gang med at anvende reminiscens eller ønsker at komme på kursus.

ANVENDELSE AF REMINISCENS I UNDERSØGELSEN

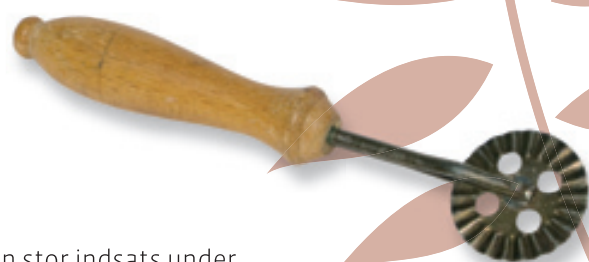

På hver af de fem interventionsenheder brugte personalet de udleverede materialer (spil, bøger og erindringskasser). Derudover medbragte mange plejepersoner genstande hjemmefra eller udførte aktiviteter og ture, der byggede på minder og erindringer.

De overordnede reminiscenstemaer var meget varierede og omfattede f.eks. madlavning, barndommen, årstider og traditioner, landbrug, familien.

På hver enhed var der enkelte plejepersoner, der (set i forhold til de øvrige kolleger) anvendte reminiscens meget.

På alle enheder opsatte man reminiscensplakater, og flere enheder indrettede også en reminiscensstue eller -krog.

På de plejeenheder, hvor reminiscensmetoden blev implementeret, berettede alle informanterne om, at personalet nu var mere sammen med beboerne – og dette på en mere opmærksom måde end tidligere. Personalet oplevede, at beboerne som helhed havde fået en hverdag med mere kontakt og flere situationer med positive oplevelser end før reminiscensmetodens implementering.

Undersøgelsen viste, at plejepersonalet generelt gjorde en stor indsats under implementeringsforløbet. Hos de fleste var der en stor lyst til at afprøve metoden. Personalet forsøgte i det hele taget at ændre på dagligdagens rutiner inden for de mulige rammer.

Hvorvidt reminiscens blev implementeret lige godt på alle plejeenheder, er uklart. På trods af personalets interesse i metoden og deres villighed til at anvende de forskellige reminiscensformer med beboere var det projektgruppens indtryk, at personalet mange steder manglede ressourcer og redskaber til organisering af egen hverdag. Dette betyder, at personalet ikke kunne anvende reminiscenskundskaberne fuldt ud i dagligdagen.

HVAD KRÆVER BRUGEN AF REMINISCENS?

Implementering af reminiscens kræver forberedelse og planlægning. Metoden lægger op til bevidsthed om respekt for det enkelte menneskes erindringer og erfaringer.

'Det kræver, at vi får noget viden, at ledelsen bakker op, og vi får snakket om det på vores temamøder. Også om de gode historier og de gode oplevelser, når vi snakker. Det kræver gode rollemodeller.'

Det er vigtigt, at personalet får den nødvendige tid til drøftelse og planlægning af reminiscensaktiviteter. I undersøgelsen gav en stor del af personalet udtryk for, at de gerne ville have mere tid i hverdagen til at lave reminiscensaktiviteter og til at tale med kollegerne om, hvad metoden kan tilføje plejen.

De plejepersoner, der går foran og bruger metoden aktivt, er en vigtig ressource i forbindelse med implementering af reminiscens på en plejeenhed. Udover at være ansvarlig for de praktiske forhold i forbindelse med undervisning og løbende vejledning til personalet (også de nye) kan de være primus motor i forbindelse med:

- At drøfte enhedens forventninger til reminiscensmetoden
- At drøfte, hvordan en almindelig dag ser ud på enheden, og hvordan denne hænger sammen med enhedens værdigrundlag
- At være rollemodel i anvendelsen af reminiscens med udgangspunkt i erindringskasser, reminiscensspil, gamle bøger og blade m.m.
- At beskrive livshistorien og dens betydning for den daglige omgang med beboerne
- At planlægge udstillinger for beboere, pårørende og ansatte om reminiscens.

ETISKE ASPEKTER

Generelt vurderedes det, at der kun er ganske få etiske problemstillinger forbundet med brugen af reminiscensmetoden. Det viser sig, at reminiscensaktiviteter ikke er velegnede i forhold til alle beboere.

En reminiscensaktivitet kan i visse tilfælde give enkelte beboere så mange sanseindtryk, at de bliver overstimulerede og f.eks. bliver urolige. Det er her vigtigt at vurdere, hvilke beboere der har glæde af at deltage i fx de mere strukturerede aktiviteter.

I projektet fremgår det, at meget få plejepersoner oplever, at et reminiscensemne eller -redskab bragte ubehagelige minder frem hos en beboer.

At indsamle information om beboernes livshistorie kan til tider være vanskeligt. Der er enkelte pårørende, der ikke ønsker at oplyse om beboerens tidligere liv. Ligeledes fremgår det af projektet hos to ud af fem plejepersoner, at man let kan komme til at overskride beboernes grænser, når man spørger ind til deres livshistorie.

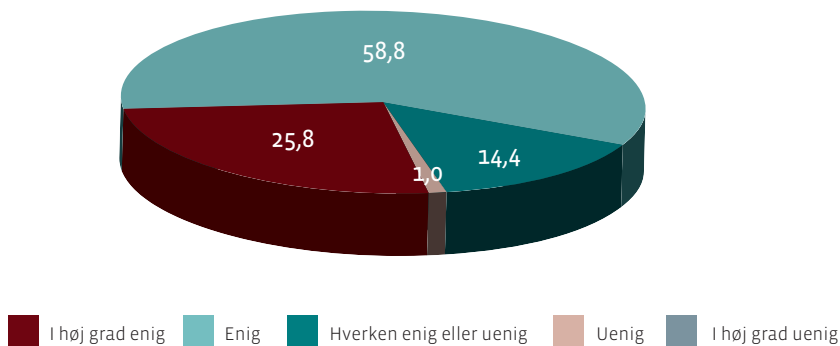

REMINISCENS ER FOR ALLE

Generelt fandt personalet på de fem interventionsenheder, at reminiscensmetoden kan bruges af alle; både af unge, ældre og ansatte med anden etnisk baggrund. Reminiscens gør det muligt at skabe et fællesskab over generationer og kulturer, fordi den åbner op for fælles oplevelser. Den 22-årige social- og sundhedshjælper og den 89-årige tidligere købmandskone kan godt tale sammen om at hjælpe mor i køkkenet, lære at lave mad, det første arbejde, at blive forlovet og gift osv. Forskellene i livserfaring og tid er kun med til at gøre samtalerne mere interessante for begge parter.

Selvom anvendelse af reminiscens kræver en indsats fra personalets side (se fig. 5), ville langt de fleste (85 pct.) i interventionsgruppen anbefale metoden til andre plejeenheder. Ligeledes syntes ni ud af ti plejepersoner, at reminiscens var et godt arbejdsredskab, som havde været til gavn for både personalet og beboerne.

Jeg vil anbefale reminiscens til andre plejeenheder

Figur 5: Personalets indstilling til reminiscens

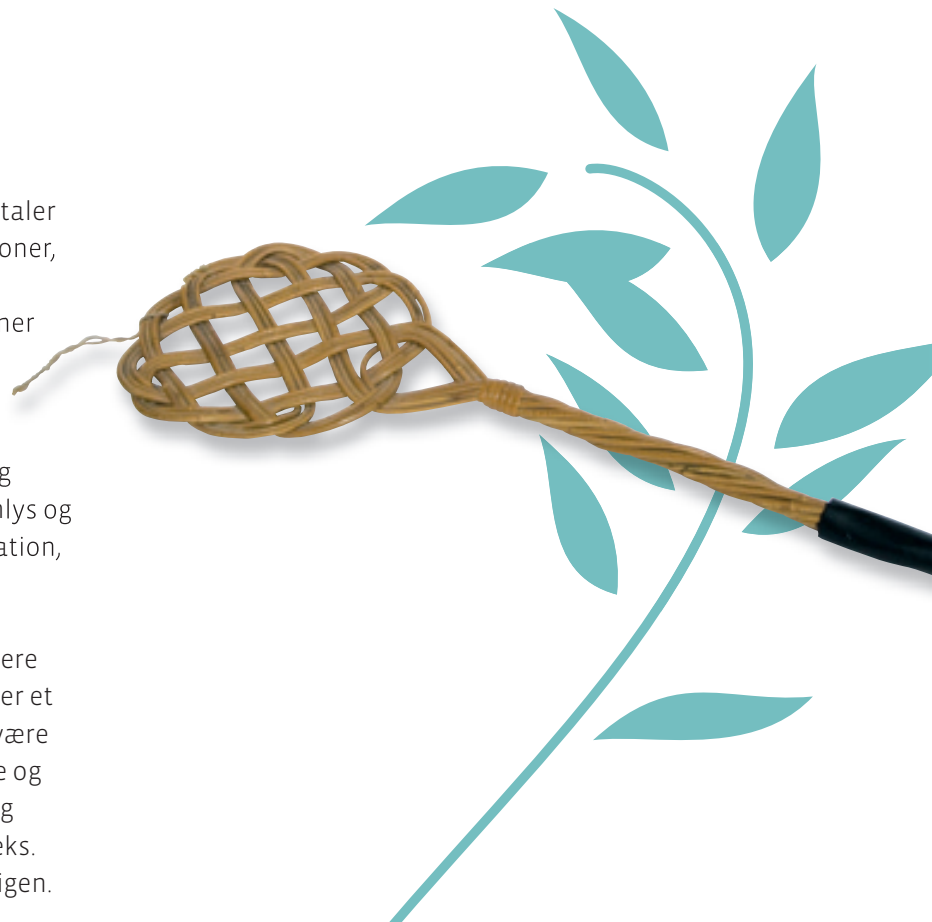
Eksempler fra interventionsgruppen viser, at der er mange måder, hvorpå man kan skabe hyggeligt samvær med beboerne:

- I en plejeenhed boede flere forhenværende fiskere. En plejeperson tog en privat optaget film om fiskeri med på arbejde og viste den til beboerne. I filmen blev der vist steder og personer, der var kendte for beboerne. Især gøremålene inden for deres gamle fag fastholdt beboerne og gav anledning til lange samtaler.
- En plejeperson tog nyopgravede grøntsager med. De blev ordnet, mens man nød duften og synet af friske jordfyldte porrer, rødbeder og løg. Det affødte en god samtale, hvor beboerne overraskede med deres viden om dyrkning og forberedelse af grøntsager.
- Der var indbudt til middag med pårørende, og det gav en naturlig anledning til at pynte op på stedet. Det viste sig, at enhedens sølv- og kobberting trængte til en kærlig hånd, og de beboere, der havde lyst, hjalp med at pudse det op. I flere dage efter blev det strålende sølvtøj beundret højlydt og gav anledning til stolthed og mange minder om, hvordan det var at pynte op til gæster.
- En plejeperson havde taget materialer fra naturen med, så man sammen kunne lave efterårsdekorationer. Det blev en

hyggelig eftermiddag med gode samtaler og stolthed over de færdige dekorationer, hvor materialer og fremstilling gav anledning til snak om gamle traditioner osv. – også i de følgende dage.

- En plejeperson arrangerede oplæsningsaftener (kendte tekster og historier fra gamle dage) med stearinlys og hygge. Det var en rolig, hyggelig situation, der gav megen respons.
- Ved flere lejligheder blev et par beboere opmuntret og hjulpet til at mødes over et emne. De fik igen muligheden for at være vært, byde velkommen, byde på kaffe og andet, der hører til den rolle. Samtidig modtog de også komplimenter for f.eks. billeder og møbler, som fandtes i boligen.
- Der blev arrangeret ture, f.eks. til Den Gamle by i Århus, hvor personalet oplevede overraskende respons – bl.a. fra en beboer, der aldrig tidligere havde kunnet eller villet tale om fortiden. Hun blev helt opslugt af omgivelserne, og til personalets store overraskelse fortalte hun mange interessante ting.
- I en træningsgruppe brugte man et bånd med en gammel radiooptagelse med Kaptajn Jespersen, og de medbragte bl.a. gamle skjorter. Der blev talt om Kaptajnen, som alle huskede, sport som skøjteløb, fodbold mm.

KONKLUSION

Undersøgelsen har vist, at reminiscens på en række områder umiddelbart har en positiv virkning for både beboerne og personalet. Noget tyder på, at metoden kan være med til, at plejepersonen oplever et mere meningsfuldt arbejde, og at afstanden mellem personalet og de ældre på plejeenheder mindskes.

Reminiscensundersøgelsens resultater fremkommer dog primært kun med tendenser i retning af, at beboere og personale i interventionsgruppen fik det bedre end beboere og personale i kontrolgruppen. At man i undersøgelsen ikke opnåede bedre dokumentation for effekten af reminiscensmetoden kan skyldes, at reminiscensmetoden kun har en mindre effekt på beboere og personale – eller på nogle beboere og plejepersoner. En effekt, som ikke er stor nok til at kunne måles på gruppeniveau over tid.

Det er også muligt, at helt andre faktorer havde en større påvirkning på enhederne og dermed overskyggede en eventuel effekt fra den bevidste brug af reminiscens. Reminiscensundersøgelsens design betød muligvis, at reelle effekter fra reminiscens ikke kunne identificeres. Der var også en vis oplevelse af, at reminiscensmetoden ikke blev fuldt ud implementeret på plejeenhederne.

Det overordnede indtryk af resultatet fra reminiscensundersøgelsen er, at personalet oplever at have fået et redskab, der skaber sammenhold og giver flere positive oplevelser mellem personalet og beboerne i dagligdagen.

Pjecen er skrevet på baggrund af undersøgelsen: Konsekvenser ved anvendelse af reminiscens – et kontrolleret forsøg på ti danske plejeenheder.

Undersøgelsen har bestået af:

- Spørgeskemaundersøgelse og anden dataindsamling over 1½ år blandt beboere, plejepersonale og pårørende
- Interviews af 14 plejepersoner på enheder, der fik implementeret reminiscens, om deres erfaringer med metoden

Reminiscens blev implementeret på fem enheder i Region Midtjylland. Projektet er finansieret af Servicestyrelsen.

Undersøgelsens fulde rapport kan rekvireres hos Servicestyrelsen på telefon 72 42 37 00 eller downloades fra Servicestyrelsens hjemmeside www.servicestyrelsen.dk.

REMINISCENS SOM PLEJE-/OMSORGSMETODE

– ET KONTROLLERET FORSØG PÅ TI DANSKE PLEJEENHEDER

Reminiscens er en metode, hvor man bevidst forsøger at vække erindringer via genkendelse gennem forskellige typer af mindevækkere. Disse genstande fra fortiden kan være i form af musik, billeder, genstande, lugte mm. Reminiscens henvender sig især til personer, der i større eller mindre grad har mistet evnen til at relatere begivenheder til hinanden og huske hændelser.

Denne pjeces giver et billede af, hvordan implementeringen af reminiscensmetoden kan forløbe, og hvilke resultater man kan opnå ved at implementere metoden.

Der præsenteres hovedresultater fra et kontrolleret interventionsstudie foretaget på ti danske plejeenheder, hvor halvdelen fik implementeret reminiscens. Studiets fokus var især på reminiscensmetodens effekt på beboerne og personalet.

Pjecen er tænkt som inspiration til fagprofessionelle, ledere, ældrechefer og andre, der er involveret i at tilrettelægge nye tiltag på danske boenheder for ældre.

Undersøgelsen er gennemført af CAST, Syddansk Universitet i samarbejde med VIA University College (ved Anders Møller Jensen) og Dansk Center for Reminiscens (ved Marianne Kjer), der har stået for implementeringen af reminiscens på de fem plejeenheder. Undersøgelsen er finansieret af Servicestyrelsen, der er en styrelse under Indenrigs- og Socialministeriet (tidligere Velfærdsministeriet).

Denne pjece omhandler resultater fra en undersøgelse af reminiscensmetoden.

Undersøgelsen er finansieret og iværksat af Servicestyrelsen, Indenrigs- og Socialministeriet (tidligere Velfærdsministeriet) i samarbejde med CAST (Center for Anvendt Sundhedstjenesteforskning og Teknologivurdering), Syddansk Universitet, med opstart i 2005.

SERVICESTYRELSEN

SERVICESTYRELSEN

HUSKER DU?

Om anvendelse af minder og erindringer i plejen af ældre

EN UNDERSØGELSE AF REMINISCENSMETODEN